

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

PROCES VERBAL
Ședința Grupului pentru coordonarea și monitorizarea Pilonului IV
al Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011 – 2016
”Integritatea actorilor în sistemul justiției”

Data: 30 iunie 2016

Ședința nr. 4

Locul desfășurării: Sala 104, et. I, Ministerul Justiției, str. 31 August 1989, nr. 82, mun. Chișinău

Moderator: Nadejda VIERU

Prezența la ședință: Anexa 1

Agenda:

1. Monitorizarea modului de implementare al acțiunilor pentru care termenul de realizare este prevăzut de Planul de Acțiuni:

Victoria Popa

Acț. 4.2.4.p.1 – Elaborarea conceptelor de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a reprezentanților sectorului justiției

Acț. 4.3.2.p.3 - Elaborarea și aplicarea unui mecanism de încurajare a testării benevole cu aparatul poligraf și mediatizarea utilizării acestuia

Acț. 4.1.4 p.6 – Monitorizarea implementării prevederilor privind testul de integritate

2. Discuții generale:

- Comentarii și sugestii din partea societății civile;
- Stabilirea subiectelor principale pe ordinea de zi a următoarei ședințe, precum și a invitațiilor adiționale

I. Informații administrative

a. Din numărul total de 16 membri cu drept de vot au fost prezenți 9 membri.

b. Agenda a fost aprobată unanim fără modificări sau completări.

II. Deliberări conform Agendei

Nadejda Vieru:

Ședința Grupului pentru coordonarea și monitorizarea Pilonului IV se declară deschisă.

Pe agenda sunt incluse subiectele cu privire la monitorizarea modului de implementare al acțiunilor pentru care termenul de realizare este prevăzut de Planul de Acțiuni.

Subiectul 1. Monitorizarea modului de implementare al acțiunilor pentru care termenul de realizare este prevăzut de Planul de Acțiuni:

Victoria Popa – Centrul Național Anticorupție:

Acț. 4.1.4 p.6 – Monitorizarea implementării prevederilor privind testul de integritate

Prevederile referitoare la aplicarea testului de integritate au fost aplicate în perioada 14 februarie 2014-16 aprilie 2015. Astfel, în perioada februarie-august 2014 au fost desfășurate acțiuni preparatorii de instruire și informare, iar în intervalul august 2014-aprilie 2015 au fost aplicate teste de integritate.

La data de 16.04.2015 Curtea Constituțională a publicat Hotărârea nr.7 „Pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.325 din 23.12.2013 privind testarea integrității profesionale”, prin care a fost invalidat, în mare parte, mecanismul de aplicare a Legii nr.325/2013. În rezultat, rata denunțării a scăzut mai mult de două ori până la sfârșitul anului 2015.

Conform articolului 19 al Legii nr.325/2013, controlul parlamentar asupra activității de testare a integrității profesionale este exercitat de către Comisia securitate națională, apărare și ordine publică și Comisia juridică, numiri și imunități. În acest sens, CNA a elaborat Raportul cu privire la implementarea Legii nr.325/23.12.2013 până la data de 14.02.2015 (*Anexa 1*), care a fost prezentat Parlamentului și publicat pe pagina web a instituției (<http://cna.md/ro/taxonomy/term/210/>). La 17 decembrie 2015, în ședința plenară a Parlamentului a fost audiat Raportul de activitate al CNA pe anii 2014-2015, care la secțiunea 5.3 prezintă rezultatele testării integrității profesionale. (*Anexa 2*).

Totodată, în cadrul ședinței Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică din data de 01 decembrie 2015 a fost audiat Centrul Național Anticorupție și Serviciul de Informații și Securitate cu privire la progresele aplicării testelor de integritate, fiind emisă Decizia CSN nr. 7-574 privind rezultatele audierilor din domeniul prevenirii corupției (*Anexa 3*).

În baza Hotărârii Guvernului 767 din 19.09.2014 pentru implementarea Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale, prin care s-a adoptat Regulamentul cu privire la ținerea și utilizarea cazierului privind integritatea profesională a agenților publici, CNA a recepționat solicitări de la autoritățile administrației publice pentru eliberarea cazierelor de integritate. Astfel, începând cu 09 februarie 2015 și până în prezent au fost recepționate 111 solicitări de la autoritățile publice, în conformitate cu înscrierile din *Registrul solicitărilor de cazier de integritate* (*Anexa 4*).

Rezultatele testelor de integritate au fost contestate de 40 funcționari publici în instanțele de judecată. La moment CNA a înregistrat 25 câștiguri de cauză, și 9 pierderi. Menționăm că nici într-un caz nu au fost contestate acțiunile testorului, fiind înaintate obiecții ce țin de neinformarea de către angajator, aplicarea de către angajator a sancțiunilor disciplinare cu încălcarea procedurilor, ș.a., fapt care a dus la restabilirea în funcție a 9 persoane. Rezultatele detaliate ale monitorizării procesele de judecată pentru contestarea rezultatelor testelor de integritate se regăsesc în *Nota informativă din Anexa 5*.

La 26 mai 2016 a fost adoptată în lectura a II-a legea care face posibilă aplicarea testului de integritate, rezultatele aplicării urmînd a fi prezentate ulterior. Legea de modificare prevede instituirea unui control judiciar asupra mijloacelor și metodelor tehnice de realizare a testelor și extinde cîmpul de acțiune a legii de la testarea angajaților publici la evaluarea integrității instituțiilor din care aceștia fac parte.

Practica pozitivă înregistrată de CNA în aplicarea testelor de integritate pentru care survin consecințe disciplinare non-penale, implementarea testelor unui cerc extins de agenți publici și efectul mobilizator al acestora asupra agenților publici de a cunoaște standardele de comportament integru – au transformat Moldova într-o eventuală sursă de bune practici internaționale de prevenire a corupției. Inițiativa regională asiatică pentru soluții inovative în domeniul integrității serviciilor publice (hubul de la Astana), Consiliul Europei, Ministerului Justiției din Ucraina, Agenția Anticorupție a Serbiei, precum și omologii lituanieni au inițiat diferite activități pentru a prelua experiența aplicării testelor de integritate. Printre altele, un proiect de lege cu privire la testarea integrității profesionale se află deja în Rada de la Kiev. Organizații precum OSCE, OECD, Inițiativa Regională Anticorupție din cadrul Pactului de Stabilitate în Sud-Estul Europei și Inițiativa Globală Anticorupție din cadrul ONU – au manifestat la fel interes față de această practică a Moldovei, reprezentanții CNA fiind invitați să prezinte la forurile acestor organizații rezultatele sale. Succesele obținute prin aplicarea acestui instrument, chiar dacă par modeste în țară, proiectează o imagine pozitivă în exterior a Republicii Moldova.

Nadejda Vieru – Procuratura Generală:

Se propune ca acțiunea dată să fie votată ca fiind realizată parțial pentru perioada de raportare.

Concluzie: Grupul de lucru a votat acțiunea ca fiind realizată parțial pentru perioada de raportare.

Act. 4.2.4.p.1 – Elaborarea conceptelor de promovare a eticii profesionale și de sensibilizare a opiniei publice cu privire la etica profesională a reprezentanților sectorului justiției

Centrul Național Anticorupție a elaborat Legea integrității care a fost remisă Parlamentului spre aprobare la 25.04.2016 (*proiectul legii și scrisoarea prin care s-a expedit în Anexa 1*). Proiectul de lege vine să unifice standardele de integritate pentru toți actorii din sectorul public, precum și cei din sectorul justiției. Acest act va completa conceptul noii legi cu privire la evaluarea integrității instituționale care a fost votat recent și presupune evaluarea integrității instituționale a instituțiilor publice, inclusiv a instanțelor de judecată. Astfel, opinia publică va fi informată cu privire la aplicarea acestui mecanism urmare a adoptării legii.

Legea stabilește cadrul juridic al integrității în sectorul public în Republica Moldova, la nivel politic, instituțional și profesional. De asemenea, la art. 9 al proiectului de lege este definită etica și integritatea profesională (*art. 9 din Legea integrității din Anexa 2*), care este definit și în articolul 4¹ din Legea privind evaluarea integrității instituționale, adoptată în lectura a II-a la 26 mai 2016, prin care s-au operat modificări la Legea 325/2013.

Suplimentar, CNA a desfășurat 3 ediții ale concursului „Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini”, iar în rezultatul examinării s-a constatat că în viziunea copiilor domeniul justiției este considerat foarte problematic. În scopul sensibilizării actorilor implicați în sectorul justiției au fost elaborate seturi de cărți poștale cu aceste imagini, care vor fi expediate judecătorilor, cu suportul proiectului de asistență „Consolidarea funcțiilor de prevenire a corupției și celor analitice ale Centrului Național Anticorupție”, finanțat de către Ministerul de Externe al Norvegiei și implementat de către PNUD Moldova. Fiecare set este compus dintr-un plic inscripționat cu Articolul 324 – Corupere pasivă din Cod Penal și 8 cărți poștale (*Set demonstrativ în Anexa 3*).

În perioada februarie 2014-aprilie 2015, pînă la blocarea implementării Legii 325/2013 CNA a oferit 472 instruirii la care au participat 26.812 agenți publici. Efectul legii s-a materializat prin creșterea ratei denunțurilor, fiind înregistrate 93 denunțuri din partea agenților din sectorul justiției, dintre care 81 pînă la 16 aprilie 2015 și 12 după 16 aprilie 2015, cînd a fost publicată Hotărîrea nr.7 a Curții Constituționale care a invalidat, în mare parte, mecanismul de aplicare a Legii nr.325/2013. S-a constatat că în momentul denunțării actelor de corupție nu sunt întreprinse măsurile necesare de documentare a infracțiunilor de corupție și de securizare a probelor, deși agenții publici implicați au atribuții specifice în acest sens (sunt agenți constatați conform Codului de Procedură Penală). CNA a elaborat un proiect al Ghidului de denunțare a coruperii active, influențelor necorespunzătoare și de declarare a cadourilor, inclusiv de către reprezentanții din sectorul justiției. Ghidul urmează a fi definitivat urmare intrării în vigoare a Legii cu privire la evaluarea integrității instituționale. În acest context vor fi efectuate instruirii și va fi publicat ghidul din contul mijloacelor alocate (*Extras din Ghidul de denunțare a coruperii active, influențelor necorespunzătoare și de declarare a cadourilor în Anexa 4*).

Nadejda Vieru – Procuratura Generală:

Se propune ca acțiunea dată să fie votată ca fiind realizată parțial pentru perioada de raportare.

Pentru modificarea calificativului acțiunii ca fiind realizată parțial pentru perioada de raportare au votat 8 membri ai grupului de lucru.

Pentru menținerea calificativului acțiunii ca fiind nerealizată pentru perioada de raportare a votat un membru al grupului de lucru.

Concluzie: Acțiunea are calificativul ca fiind realizată parțial pentru perioada de raportare.

Act. 4.3.2.p.3 - Elaborarea și aplicarea unui mecanism de încurajare a testării benevole cu aparatul poligraf și mediatizarea utilizării acestuia

Legea nr. 269 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) a fost adoptată la 12.12.2008. În anul 2014, CNA s-a angajat să elaboreze proiectul Hotărîrii Guvernului despre unele măsuri de realizare a Legii (deși nu era responsabil pentru aceasta), pentru a demara activitatea de testare. La 19.06.2014 a fost aprobată HG nr. 475 prin care se aprobă Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului și Nomenclatorul funcțiilor în care se angajează (îndeplinesc serviciul) persoanele care cad sub incidența

articolului 7 din Legea nr.269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat. La data de 30.10.2014, în cadrul primei ședințe a Comisiei a fost ales președintele acesteia și au fost aprobate o serie de acte necesare funcționării acesteia și pentru înregistrarea poligrafologilor (*Procesul verbal al ședinței Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului din 30.10.2014 în Anexa 5*). Regulamentul pentru înregistrarea și atestarea poligrafologilor a fost transmis către Ministerul Justiției la data de 09 iulie (*Anexa 6*), fiind înregistrat la 22 august 2015.

Urmare a înregistrării Regulamentului menționat, la data de 02 martie 2016 poligrafologii au fost înregistrați în Registrul special creat în acest sens și au demarat nemijlocit activitatea de aplicare a testării (*Copia registrului în Anexa 7*). Poligrafologii sunt responsabili de testarea obligatorie la angajare, precum și pentru testarea benevolă care are loc doar în cadrul unui dosar penal, la dorința unei din părți. Până acum nu a fost mediatizată testarea benevolă deoarece poligrafologii nu erau înregistrați. Totodată, în anul 2013 în instituțiile publice erau 6 poligrafologi (CNA – 2, MAI – 2, SIS – 2) care au fost instruiți și au primit certificat de atestare. Având în vedere că procedurile de adoptare a Hotărârii Guvernului, înregistrare la Ministerul Justiției, realizarea de către Comisia de stat a procedurilor preparatorii a durat atât de mult, certificatele poligrafologilor care au valabilitatea de 2 ani expiră în curând. În legătură cu aceasta, CNA a expediat o solicitare pentru organizarea unor cursuri repetate destinate poligrafologilor, pentru a putea prelungi valabilitatea atestării acestora. La moment, testarea benevolă nu poate fi mediatizată pe larg, deoarece capacitățile poligrafologilor atestați la moment sunt condiționate de reînnoirea certificatelor, precum și încetarea din funcție a 4 poligrafologi din cei existenți. Totuși, reprezentanții CNA au oferit interviuri pentru 2 canale media, unul dintre articole fiind deja publicat: <http://anticoruptie.md/ru/blog/natalia-markocheva/poligraf-prohodit-ili-net>.

Având în vedere că recent au fost întrunite toate formalitățile pentru activitatea poligrafologilor, urmare a instruirii celor existenți și a calificării unor poligrafologi noi vor putea fi aplicate și testările benevole, care la moment nu pot fi aplicate de cei 2 poligrafologi dedicați în totalitate efectuării testelor obligatorii la angajare.

Concluzie: Grupul de lucru a votat acțiunea ca fiind nerealizată pentru perioada de raportare.

Subiectul 2. Discuții generale:

Nadejda Vieru – Procuratura Generală (Președintele Grupului de lucru al Pilonului IV):

Referitor la ședința următoare. Se propune ca ședința să fie desfășurată pentru luna septembrie.

Vladimir VALUȚA – Secretariatul Grupurilor de lucru:

Planul de Activitate a Grupului de lucru pentru anul 2016 prevede desfășurarea ședinței pentru luna iulie. S-a propus desfășurarea ședinței pentru luna iulie pentru a fi prezentate rapoartele de activitate intermediare de către instituțiile cheie responsabile pentru implementarea Strategiei și Planului de acțiuni pentru perioada 1 ianuarie 2016 – 30 iunie 2016.

Concluzie: Grupul de lucru a decis ca următoarea ședință a grupului de lucru să fie desfășurată la data de 7 septembrie 2016.

Nadejda Vieru

Ședința grupului pentru coordonarea și monitorizarea Pilonului IV se declara închisă.

Notă: Înregistrarea audio a ședinței grupului de lucru al Pilonului IV din 30.06.2016 se află la Secretariatul grupurilor de lucru.

III. Decizii ale Grupului de lucru

- A fost stabilită următoarea ședință pentru 7 septembrie 2016;
- Instituțiile responsabile de realizarea acțiunilor vor remite în timp util Secretariatului informația tipizată cu privire la implementarea acțiunilor din Strategie și a documentelor probatoare conform Metodologiei aprobate.

IV. Informații tehnice privind ședința următoare

-Locul desfășurării: Sala 104 (et. I), Ministerul Justiției, str. 31 August 1989, nr. 82

V. Anexe

- Tabelul de prezență

VI. Formula de final

Procesul verbal este întocmit într-un singur exemplar, este semnat de către Președintele și Secretarul Grupului și este făcut public pe pagina web a Ministerului Justiției.

VII. Semnături

Președintele Grupului de lucru

Secretarul Grupului de lucru

Nadejda VIERU

Vladimir VALUȚA

[SFÂRȘIT]

Anexa 1: Tabel de prezență al membrilor Grupului de lucru pentru Pilonul IV

Nr.	Nume /Prenume	Instituția reprezentată
A.	Membrii cu drept de vot	
1	Vladislav CÎRLAN	Ministerul Justiției
2	Victoria POPA	Centrul Național Anticorupție
3	Iulia GORBATENCO	Institutul Național al Justiției
4	Eduard VARZAR	Consiliul Superior al Procurorilor
5	Nadejda VIERU	Procuratura Generală
6	Margarita ANDRIEȘ	Ministerul Finanțelor
7	Cristina CECAN	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești
8	Natalia GRIȚCO	Comisia Națională de Integritate
9	Galina BOSTAN	Centru de Analiză și Prevenire a Corupției
B.	Membrii observatori	
1	Irina COROBENCO	Asociația Promo-LEX
C.	Membrii invitați	
1	Tudor MORARI	Ministerul Justiției
D.	Secretariat	
1	Vladimir VALUȚA	Secretariatul Grupurilor de lucru
E.	Membrii cu drept de vot absenți de la ședință	

1	Tatiana RĂDUCANU	Consiliul Superior al Magistraturii
2	Ala COBANEANU	Curtea Supremă de Justiție
3	Mihail BIVOL	Serviciul de Informații și Securitate
4	Inga ALBU	Uniunea Avocaților
5	Ruslan OJOG	Ministerul Afacerilor Interne
6	Veaceslav IONESIE	Serviciul Vamal
7	Lilia CARAȘCIUC	Transparency International - Moldova
F	Participanți fără drept de vot	
1	Diana DEMIDEȚCHI	Procuratura Generală

**Project to Support Coordination of Justice Sector Reform in
Moldova**

European Union EuropeAid/ 131846/C/SER/MD

Altair Asesores in consortium with IRZ, ICON, IPR

